

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 592/2020
06.04.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Бранка Станића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Милан Динић, адвокат из ..., против туженог Завода за хитну медицинску помоћ Ниш, кога заступа пуномоћник Тања Савић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2430/2019 од 15.11.2019. године, у седници одржаној 06.04.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2430/2019 од 15.11.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 3016/18 од 18.04.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и поништено је као незаконито решење туженог број .. од 31.12.2015. године којим је тужиоцу отказан уговор о раду. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да суд обавезе туженог да тужиоца врати на рад и распореди на одговарајуће радно место које одговара његовој стручној спреми, знању и способностима, као и да туженог обавезе да тужиоцу призна сва права из радног односа. Ставом трећим изреке тужени је обавезан да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од шест зарада запосленог, рачунајући као једну зарату ону зарату коју је тужилац остварио у новембру месецу 2015. године. Ставом четвртим изреке тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 157.500,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 2430/2019 од 15.11.2019. године, ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке. Ставом другим изреке преиначена је првостепена пресуда у ставовима првом, трећем и четвртим изреке, тако што је одбијен као неоснован захтев тужиоца којим је тражен поништај решења туженог број .. од 31.12.2015. године којим је тужиоцу отказан уговор о раду и обавезивање туженог да тужиоцу на име накнаде штете плати износ од шест зарада запосленог, рачунајући као једну зарату ону зарату коју је тужилац остварио у новембру месецу 2015. године, па је тужилац обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од

124.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате, као и трошкове другостепеног поступка у износу од 33.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао је побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14) и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Битна повреда поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се ревизијом посебно указује, није прописана као ревизијски разлог у смислу члана 407. став 1. тачка 2. тог закона. Неосновани су наводи ревизије да је другостепени суд без одржавања расправе изменио чињенично стање и правило о терету доказивања, јер је другостепени суд био овлашћен да преиначи првостепену пресуду када сматра да је чињенично стање у првостепеној пресуди правилно утврђено али да је првостепени суд погрешно применио материјално право, као и када је првостепени суд из чињеница које је утврдио извео неправилан закључак о постојању других чињеница на којима је заснована пресуда (члан 394. став 1. тачка 3. и 4. ЗПП).

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био у радном односу код туженог на неодређено време на пословима специјалисте оралне хирургије на основу уговора од 17.03.2006. године. У поступку спровођења Кадровског плана Министарства здравља Републике Србије број 112-01-00550/2013-01 од 11.04.2013. године, Закључка Владе Републике Србије број 112-10600/2015 од 02.10.2015. године и дописа Министарства здравља број 112-01-01028/2015-2 од 07.10.2015. године, тужени је 20.11.2015. године донео Одлуку о покретању поступка за утврђивање вишка запослених у својој стоматолошкој служби. Изменама и допунама Правилника о систематизацији радних места од 20.11.2015. и 30.11.2015. године, тужени је укинуо радна места у стоматолошкој служби, а дана 22.12.2015. године донета је Одлука о престанку потребе за обављањем послова у стоматолошкој служби и престанку потребе за радом запослених на неодређено време у тој служби у којој је поред осталог наведено да су извршене измене и допуне важећег Правилника о систематизацији радних места, да је престала потреба за радом 11 запослених на неодређено време у стоматолошкој служби, међу којима се налази и тужилац. У напомени уз члан 4. ове одлуке наведено је да критеријуми које је Министарство здравља усагласило са репрезентативним синдикатима нису примењени, јер се у конкретном случају не ради о смањењу броја извршилаца већ о „гашењу“ свих радних места у стоматолошкој служби туженог. Дана 22.12.2015. године тужени је донео нови Правилник о организацији и систематизацији радних места који у члану 23. предвиђа ступање на снагу даном објављивања на огласној табли Завода (објављен 22.12.2015. године). Овим Правилником није предвиђено постојање стоматолошке службе код туженог. Програм решавања вишка запослених није донет, јер није постојала обавеза у смислу члана 153. Закона о раду, а по обавештењу Националне службе за запошљавање од 14.12.2015.

године није било оглашених радних места за тражена занимања у стоматолошкој служби, нити је било могућности за премештај запослених на рад код другог послодавца на основу споразума о преузимању из једне здравствене установе са вишком запослених у другу здравствену установу, на основу захтева туженог упућеног медицинским установама са територије Града Ниша. Такође, није било могућности за премештај на друге послове и рад са скраћеним радним временом, јер су укинута сва радна места у стоматолошкој служби, а важећим Правилником о систематизацији нису систематизована друга одговарајућа радна места на која би запослени у стоматолошкој служби могли бити распоређени. Оспореним решењем туженог од 31.12.2015. године, тужиоцу је отказан уговор о раду из разлога што је код туженог услед економских и организационих промена престала потреба за обављањем послова у Стоматолошкој служби, те је тужиоцу престао радни однос закључно са 31.12.2015. године. Тужиоцу је исплаћена отпремнина у износу од 581.958,24 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев и поништио као незаконито оспорено решење туженог о отказу, а одбио тужбени захтев за враћање тужиоца на рад на основу члана 191. став 7. Закона о раду и тужиоцу досудио накнаду штете у износу од шест зарада, закључујући да је постојао основ за престанак радног односа тужиоцу, јер је тужени сагласно усвојеном Кадровском плану био у обавези да смањи број радних места запослених у Стоматолошкој служби, што је резултирало укидањем читаве службе. Међутим, у поступку рационализације броја запослених тужени као послодавац није поступао сагласно одредбама Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору, будући да није спровео анкету међу запосленима и предузео даљи поступак, нити је акте о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места доставио на претходну сагласност министарству у чијем се делокругу налазе послови за чије обављање су образоване јавне службе. Поред тога, тужени је донео Измене и допуне Правилника о систематизацији радних места од 20.11.2015. и 30.11.2015. године и нови Правилник од 22.12.2015. године не остављајући рок од 8 дана за ступање на снагу наведених аката сагласно одредби члана 196. став 4. Устава Републике Србије, нити је навео и указао на нарочито оправдане разлоге због којих би ови акти ступили на снагу раније.

Другостепени суд је супротно становишту првостепеног суда закључио да оспорено решење којим је тужиоцу отказан уговор о раду, није донето у поступку рационализације запослених на неодређено време у јавном сектору применом одредаба Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору који је специјални закон у односу на Закон о раду. Решење је донето у поступку који регулишу одредбе чланова 153.-160. Закона о раду, ради усаглашавања са Кадровским планом Министарства здравља Републике Србије, који не предвиђа постојање извршилаца у Стоматолошкој служби туженог, а Изменама и допунама Правилника о систематизацији радних места код туженог од 20.11.2015. и 30.11.2015. године укинута су сва радна места у стоматолошкој служби и донет нови Правилник о систематизацији радних места од 22.12.2015. године којим није предвиђено постојање стоматолошке службе. Наведена општа акта туженог су ступила на снагу пре доношења оспореног решења о отказу уговора о раду тужиоцу, а питање оцене њихове законитости и оправданости ступања на снагу пре осмог дана од дана објављивања није покретано

пред Уставним судом, који је надлежан да цени законитост општих аката. Будући да је поступак правилно и законито спроведен, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у усвајајућем делу и одбио тужбени захтев, а потврдио у делу којим је одбијен тужбени захтев за враћање на рад.

По оцени Врховног касационог суда, становиште другостепеног суда је правилно.

Према члану 179. став 5. тачка 1. Закона о раду запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдани разлог који се односи на потребе послодавца и то, ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла. По члану 4. став 1. Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору („Службени гласник РС“ број 68/15 ... 81/16), актом Владе за сваку календарску годину утврђује се максималан број запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему аутономне покрајине и систему локалне самоуправе на предлог Генералног секретаријата Владе уз прибављено мишљење министарства надлежног за послове државне управе и локалне самоуправе и министарства надлежног за послове финансија.

Имајући у виду наведено, правилно је становиште другостепеног суда да оспорено решење којим је тужиоцу отказан уговор о раду, тужени није донео у поступку рационализације запослених на неодређено време у јавном сектору применом одредаба Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору који је специјални закон у односу на Закон о раду. Решење о отказу уговора о раду тужени је донео у поступку који регулишу одредбе чланова 153.-160. Закона о раду (технолошки вишак), ради усаглашавања са Кадровским планом Министарства здравља Републике Србије од 11.04.2013. године, којим није било предвиђено постојање извршилаца у стоматолошкој служби туженог. По тада важећем члану 173а. став 1. Закона о здравственој заштити („Службени гласник РС“ број 119/12) министар доноси кадровски план за запослене у здравственим установама из Плана мреже за територију републике кога чини укупан број запослених обухваћен појединачним кадровским плановима здравствених установа из Плана мреже. Кадровски план из става један овог члана представља максимални број запослених у здравственим установама из Плана мреже, односно у свакој појединачној здравственој установи у одговарајућој буџетској години, који министар доноси на основу података из става 16. овог члана (став 3.).

Будући да су Изменама и допунама Правилника о систематизацији радних места код туженог укинута сва радна места у стоматолошкој служби и донет нови Правилник о систематизацији којим није предвиђено постојање стоматолошке службе, а који су ступили на снагу пре доношења оспореног решења о отказу уговора о раду тужиоцу од 31.12.2015. године, уз претходно исплаћену отпремнину, то је тужиоцу законито престао радни однос у поступку који је правилно и законито спроведен. Као неосновани су оцењени сви ревизијски наводи којима се оспорава законитост наведених општих аката туженог, јер се оцењивање уставности и законитости општих

аката (нормативна контрола) налази у надлежности Уставног суда по одредбама члана 50. до 65. Закона о уставном суду.

Следом наведеног тужени није у обавези да тужиоца реинтегрише у радни однос, нити да му накнади штету (супституција реинтеграције) у смислу члана 191. Закона о раду.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић